

הולנד 1-143

הרגום
מהולנדית (ע)

ע- גל 1

Gerde Loeff
גרדה לופף (מאנן)

(מכתב לאיגוד המציה נוסחה)

בתחילה (המלחמה) היה לגרדה הבר יהודי - וורנר. וורנר נהפס,
בשעת המצוד הראשון. - כך באה גרדה במגע עם בעיותיהם המיוחדות של היהודים
שבסביבה, פגש בדאגיה-המלחמה.

מטנצטו היהודים. להעלות "כוכבי" מגן-דוד על בגדיהם, ענדה
גרדה אף היא את המלאי בהתמכרותה. על עקרה זו נעצרה - יחד עם חברתה ר.
(כחשודה בנאמנות לבית המלאכה המלכותי). שלושה שבועות בילתה בבית הסוהר
באמסטרדם. J. Amsterdamse weg

בשנה 1942 ניגשת גרדה ל-יופ ווסטרוביל ואשתו וויל - מוריא
ומחנכיה לשעבר - והציעה את שרותיה להפקיד בלשהו. יופ הפנה אותה לפרינס
קריסטן ול-אב מיילינק, על מנת שיעזור להם בשינוי תעודות זהוי.

זמן מה לאחר מכן עברה גרדה לגור בהאג יחד עם פ.ו.ו. מאנן.
ביחס בהאג הפך להיות אכסנייה מעבר לחברי המחתרת החלוציה שפגשו ממחנה
ווסטרבורק. לעתים גם הייתה גרדה מנהיגה חברים בדרכם אל הגבול, שם קיבל
אותם יופ וו. לאחריותו.

לגרדה ולבעלה חללה חקופה נדודים ממקום למקום. לבסוף הגיעו
לכפר ה. שבמחוז איטרקט, שם השתקעה גרדה הוסיפה שם לעסוק במלאכה
זיופן של המלאכה תעודות זיהוי - הפעם ב-שם "ליכטל" Lichtel?
כחברת בקהל לא אשה אחת, שחיה אחתה ווסטרוביל, אף מ'צ' לקחה סו אסמיה

חברים
מהולנדית (ע)

ע- גל -1

4/38

Gerda Loeff
גרדה לופ (ז' מאנז)

(סיכום לאינטרפרמציה נוספת)

ישי
בהחלטה המלחמה היה לגרדה חבר יהודי - וורנר. וורנר נחפס,
בשעת המצור הראשון. - כך באה גרדה במגע עם בעיותיהם המיוחדות של היהודים
שכניבחה, כבר בראשית המלחמה.

משנצטוו היהודים להעלות "כוכבי" מגן-דוד על בגדיהם, ענדה
גרדה אף היא את הסלאי בהתמרמרותה. על עברה זו נעצרה - יחד עם חברתה ר.
(כהשודרה בנאמנות לבית אססאצא המלכות). שלושה שבועות בילתה בבית הסוהר
באמסטרדם (*Amsterdam*).

בשנת 1942 ניגשה גרדה ל-יופ ווסטרוויל ואשתו וויל - מוריה
ומחנכיה לשעבר - והציעה את שרותיה לתפקיד כלשהו. יופ הפנה אותה למרנם
הריטסן ול-אב מיילינק, על מנת שתעזור להם בשינוי תעודות זהוי.

זמן מה לאחר מכן עברה גרדה לגור בהאג יחד עם פ. ון מאנז.
כיתם בהאג הפך להיות אכטנטיה מעבר לחברי המחתרת החלוצית שהזירו ממחנה
ווסטרוויק. לעתים גם הייתה גרדה מלווה חברים כדרכם אל הגבול, שם קיבל
אותם יופ וו. לאחריותו.

לגרדה ולבעלה החלה תקופה נדודים ממקום למקום. לבסוף הגיעו
לכפר ה. שבמחוז איסרכט, שם השתקעו. גרדה הוסיפה שם לעסוק במלאכה
זיופן של אכטנטיה תעודות זהוי - הטעם בזה? .

Lichten?

Gerda van Maanen - Loeff.
 (van pers. niet lijst!)

Al in '1 begin van de oorlog kwam Gerda door
 haar joodse vriend Werner in aanraking
 met de oorlogproblemen. Bij de V. Larrea
 werd Werner gepakt.

Doen de sterren van de Joden verplicht
 werden verteld, ging ook Gerda er uit
 verzet in dragen en werd samen met
 haar vrienden Romualda gearresteerd (ver-
 slecht van koningsgerucht!) Zij zat
 3 weken op de Amstelvoense weg in Amsterdam
 n° 42 kwam Gerda haar loop en wil westers
 (van welke beiden zij een vroegere leerlinge was)
 om te vragen of zij ook ergens in werk gebrucht
 kon worden. Toop stuurde haar naar Truus
 Gerritsen en Ab Meilink om mee te helpen
 bij het veranderen van P.B.'s. ^{u. Haas} Het
 kort daarna ging zij met Ten ^{de} het
 Prinsevinckenpark in Den Haag wonen
 en dit huis werd een doorgangshuis van
 jongen, die uit Westerbork terugkwamen.
 (o.a. lfi. Fritz, Paul, Herman Italiaander
 Amos). Ook bracht zij wel jongen naar
 de pers. die daar door Toop werden
 overgenomen.

na heeft verschillende adressen gewor-
 te hebben, kwam Gerda en haar man

in Hunter Heide, waar zij weer P.B's beveld te,
me met lichtboek.

Hier lottu keamen zij in Soest terecht
bij men hotten, die het uit vrecht
terufkeven, maar direct weer twee
byderdunke had.

De Groep-Westerweel

GERDA VAN MAANEN-LOEFF

VRAGENLIJST

Naam, gezinsnaam en schuilnaam in het verzet
 Geertruida Egberta van Maanen-Loeff (Leonarda de Jager (verzet))
 Adres Schapendrift 58, Iaren
 Geboortedatum en plaats 11 juni 1922
 Nationaliteit Nederlandse
 Welke opvoeding hebt U ontvangen? Confessioneel of volgens een
 bepaalde politieke overtuiging?
 "Werkplaats" Cees Boeke Tekenacademie

SAMENVATTING VAN NADERE MEDEDELINGEN

13/6-1 Al in 't begin van de oorlog kwam Gerda door haar joodse vriend
 Werner in aanraking met de oorlogsproblemen. Bij de 1e razzia
 werd Werner gepakt.

Toen de sterren voor de joden verplicht werden gesteld, ging ook
 Gerda er uit verzet een dragen en werd tesamen met haar vriendin
 Romualda gearresteerd (verdacht van koningsgezindheid!) Zij zat
 3 weken op de Amstelveense weg in Amsterdam.

In 1942 kwam Gerda naar Joop en Wil Westerweel (van welke beiden
 zij een vroegere leerlinge was) om te vragen of zij ook ergens
 in werk gebruikt kon worden. Joop stuurde haar naar Frans Gerritsen
 en Ab Meilink om mee te helpen bij het veranderen van PB's.

Kort daarna ging zij met ^{Pim} van Maanen in het Prinsevinckenpark
 in Den Haag wonen en dit huis werd een doorgangshuis voor jongens,
 die uit Westerbork terugkwamen (o.a. Jafi, Fritz, Paul, Herman
 Italiaander Amo). Ook bracht zij wel jongens naar de grens, die
 daar door Joop werden overgenomen.

Na langs verschillende adressen gezworven te hebben, kwamen Gerda
 en haar man in Huis ter Heide, waar zij weer P.B.'s vervalste,
 nu met een lichtbak.

Tenslotte kwamen zij in Soest terecht bij mevr. Notten, die net
 uit Vught terugkwam, maar direct weer tien onderduikers had.

V R A G E N L I J S T

A. Persoonlijke gegevens van de ondervraagde

1. Naam, gezinsnaam en schuilnaam in het verzet.
Geertruida Egberta Van Maanen Loeff / Leonarda de Jager (verzet)

2. Adres Schapendrift 58 Laren

3. Geboortedatum en plaats 11 Juni 1922

4. Nationaliteit Nederlandse

5. Welke opvoeding hebt U ontvangen? Confessioneel of volgens
 een bepaalde politieke overtuiging?

„Werkplaats“ Cees Boeke Teknacademie

6. Schoolopleiding

7. Behoorde U tot een jeugdbeweging (naam en karakter ervan)

8. Beroep bij het begin van de oorlog en huidige beroep.

9. Burgerlijke staat in 1940

B. De tijd van de Duitse invasie tot de Februari-staking

1. Woonplaats gedurende de invasie

2. Dienst in het Hollandse leger

3. Zijn U reacties van Hollanders tijdens de Meidagen 1940 ten
 opzichte van Joden bekend?

4. Hebt U geprobeerd naar een neutraal land te ontvluchten in
 het eerste oorlogsjaar?

5. Kunt U nu definiëren wat U toen dacht over de bedoeling van
 de Joden t.o.v. de Joden.

6. Hebben de gebeurtenissen van die dagen invloed gehad op Uw
 houding t.a.v. de Joden?

7. Bent U persoonlijk betrokken geweest bij de Februaristaking?

8. Kunt U zeggen wat toendertijd Uw opinie over de Joodse Raad en
 zijn eerste activiteit was?

9. Heeft U persoonlijke herinneringen verbonden aan de eerste
 arrestaties voor Mauthausen?

II

C. De tijd van de Februaristaking tot het begin van de deportatie naar Polen.

1. Heeft U Uw woonplaats na 1940 verlaten? Waarom, wanneer en waar heen
2. Werd U gemobiliseerd voor een werkkamp? Hoe en wanneer bent U vrijgekomen?
3. In deze tijd werden vele Joden naar de concentratiekampen Amersfoort en Buchenwald gestuurd. Kent U gevallen in Uw omgeving?
4. Had U contact met illegale organisaties? Met welke?

D. De tijd van het begin der deportaties.

Opmerking: Over deze en de volgende periode moet een samenhangende en uitgebreide getuigenverklaring worden opgeschreven, die zich niet slechts beperkt tot vragen en antwoorden. Doel van de vragen is slechts het geheugen van de ondervraagde op te frissen en een volgorde van de gebeurtenissen vast te leggen.

- 1.a. Met welke organisaties en mensen uit de illegaliteit bent U in deze tijd in contact gekomen?
- b. Beschrijf Uw pogingen om deze contacten te krijgen.
- c. Welke gebeurtenis heeft U er toe gebracht dit contact te zoeken.
- d. Welke verzetsorganisaties waren U in die tijd überhaupt bekend?

e. Naam van de verantwoordelijke en de verbindingsmensen, hun aandeel in de organisatie van het Joodse verzet in Holland en de maatschappelijke en geestelijke achtergrond van deze groep en zijn hulpacties.

2. Wat hebt U in die dagen over de reële mogelijkheden tot redding door ontvluchting gehoord?

3a. Herinnert U zich wat U in die dagen bekend was over het lot van de Joden die naar Polen werden gedeporteerd?

b. Wanneer hebt U voor het eerst over de massale vernietiging van Joden in Auschwitz gehoord?

c. Wat was U bekend over andere concentratiekampen?

d. Herinnert U zich samenkomsten of gesprekken waarbij gesproken werd over het lot van transporten en over de toestand in concentratiekampen?

III

- 4.a. Wanneer begon U "illegaal" te zijn _____
- b. Was er een tijd dat U zowel legaal als illegaal was? _____
- c. Geef bijzonderheden op welke manier U gemacoufleerd was en over de wijze van schuilhouden. _____
5. Geef bijzonderheden over de gastheren in wier huizen U ondergedoken was, hun beroep en hun opvattingen. _____
- 6.a. Wie hebben U gedurende die tijd verzorgd (met p.b.bonkaarten, geld, extra voeding etc.) _____
- b. Beschrijf eigen initiatieven die U tijdens Uw onderduiktijd genomen hebt _____
- 7.a. Bent U in een concentratiekamp in Holland geweest? _____
- b. Geef bijzonderheden over Uw arrestatie en over Uw leven in het kamp. _____
- c. Wanneer en op welke wijze werd U bevrijd? _____
- d. Geef de namen van de vrienden die U hielpen het kamp te verlaten _____
- 8.a. Bent U over de grens naar een ander land gegaan? Waarom? _____
- b. Bijzonderheden over de reis. _____
- c. Beschrijf de tijd van Uw verblijf in dat land _____
- E. Over het actieve verzet.
1. Waarom hebt U contact gezocht met de groep van de Chalotsiem? _____
2. Wie heeft U gebracht tot deze activiteit. Beschrijf het begin van Uw deelname aan het verzet. _____
3. Geef Uw indruk over de beweging der chalotsiem en hun leiders. _____
4. Geef bijzonderheden over de ontwikkeling van Uw activiteit in dit verzet en over de verschillende acties waaraan U deelnam
- a. aandeel in het verschaffen van valse papieren
1. Beschrijf de soorten van deze valse papieren. _____
2. had U aandeel aan het werk bij de illegale drukkerijen _____
3. hebt U meegewerkt aan het vervalsen van papieren _____
- b. zorg voor de verdeling van bonkaarten en andere papieren _____
- c. had U aandeel in het verschaffen van geldmiddelen. Beschrijf Uw activiteit daarvoor. _____

IV

d. Had U aandeel in het verzorgen van onderduikadressen?

e. Indien U deel genomen hebt aan het zoeken van een weg naar Frankrijk, beschrijf Uw aandeel daaraan.

f. Indien U actief was bij het leiden van vrienden over de grenzen, beschrijf Uw werkzaamheid.

g. Heeft U medegewerkt aan de bevrijding van mensen uit arrest, gevangenis of kampen? Beschrijf deze acties.

h. Heeft U gedurende het verzet deelgenomen aan gewelddadige acties, heeft U geweld gebruikt of sabotage toegepast? Was U in het bezit van een wapen?

i. Hebt U geholpen bij de organisatie van het tewerkstellen in Frankrijk? Geef bijzonderheden.

F. Overige bijzonderheden over het verzet.

1. Had U verbinding met de verzetsbeweging in anderen landen?

2. Heeft U spionage bedreven?

a. omvang van spionage-acties, en hun verbinding met reddings-acties

b. uitvoerders van dergelijke acties.

c. de spionage-plannen en de doelstellingen van hen die de plannen maakten.

3. Het aandeel van de Hollandse bevolking aan het verzet.

a. solidariteitsbewijzen.

b. hulp van de bevolking en het aandeel van de Hollandse arbeidersbeweging.

c. de maatschappelijke en de geestelijke beweegredenen voor deze acties.

V

4. Hebt U een onderscheiding ontvangen?
5. Geef alle mogelijke bijzonderheden over vrienden die gedurende het verzet zijn omgekomen.

Opmerking:

1. Bemoedig de ondervraagden details te geven en waarderingen van vrienden die deze tijd niet overleefd hebben.
2. Iedere foto, persoonsbewijs, brief, manuscript, publikatie van de organisatie en andere bescheiden uit de oorlogstijd, hebben een grote documentaire waarde. Vraag om dit materiaal desnoods om het te kopiëren en terug te geven.

① opgeschreven bij Gerda Loeff (van mannen) in weppel
april/mei 1986.

Waren in Prinsen Vinken park 23 in den Haag bij Pim en Gerda: Paul (Shaul) Siegel, Uffiel (Baruch Offenheimer), Herman uit door Gerda naar de prius gebracht (i. Rosendad, Herman Italiaander (= Tal), Frits (= Peretz) waren ondergedoken bij Pim Gerda. 2maal 2 groepjes. Timus bracht ze vanaf Westerbork. Nadat Karel alles verraden had te wamen Pim, Gerda en Haus (= Aino), bij Tine Hos en maar een teken eraan. Aino Rosenbaum was bij Gerda ondergedoken. Die vertelde veel aan Karel. Karel heeft alles gesapt, behalve Gerda's Kathe Kollwitz.

Pim en Gerda hebben Jop gevraagd te mogen helpen. Nadat Gerda en Romualda met een ster gingen (als de Joden, uit solidariteit) kopen en prompt werden opgepakt in de helmerstraat in een politiebureau opgesloten (ze hadden tekenen bij zich en zaten naar te tekenen. Naar de interpersnaat → amstelvoensche weg, zaten daar gescheiden 14 dagen vastgehouden. Bij het lichterfloten ze naar mekaar. Via een sentimentele arts werd een goed woordje voor ze gedaan en bevrijd. - Gehoord met Pim die Gerda liet bloeien niet meer tegen de Duitsers te doen. Nadat Pim's broer gepakt werd (verraden door zijn eigen vader) werd ook Pim wakker. Toen wendden zij zich tot Jop. In de zomer van 1943. Laat. Jop wadschuwde ze dat het gevaarlijk was in een weg terug. 14 dagen bedenktijd en toen: "ja." Leedde Jansen te vervalsen via transmissies. Van uit Westerbork werden de onderduikers regelrecht gebracht of door Timus of door Jan.

Paul + Uffiel, Herman + Frits; Aino. Toen kwamen Karel. Ze deden zelf onder bij fam. Hos: daar waren al onderduikers: Annetje (nu Felskuppferschmidt) en Haus Polak, met hun kindje Chaja. Annetje is nu voorzitter van het Auschwitz comité. Bij Tine en Kees Hos. Haus Polak werd gepakt en is ongekomen. Annetje overleefde Auschwitz. Pim en Gerda gezworen, o.a. bij Vermeer in Huister Heide. Daar kwamen Dolf en Fritje (van Lien) over ze heen. Fritje had een kinderthuis in Utrecht voor babies van vijf maanden. En ze had verder hopen goede babies er tussen. Dolf bracht Gerda + Pim naar Soest in de van Weede straat bij Poetje. Poetje woonde met de baboe van haar kinderen samen. Had Joden in huis. Werden gepakt. Poetje op 60 jaar naar Vught gestuurd. Na een half jaar bevrijd. Ze kwam met terug thuis en daar kwamen Pim en Gerda aan. "De lieve Heer zette mijlie op mijn stoep." Gerda in verwachting. Daar vervalsen ze verder. En kwamen nog veel onderduikers. Gerda bracht er Joel Schlosser. Fritje dat geboren werd is dood geleden. Heette Daniel. Kreeg snijpen. Gerda vijf maanden al op honger tocht. - Naar Amsterdam, want het werd te gevaarlijk. Met een karretje. Naar Romualda. Uitgevoerd naar Els (voe Jantchen) met Joel. Els ging geregeld naar Westerbork. Met Joden bij een Jodin ondergedoken. Els bedisselde en regelde

② vervolg Gerda Loeff.

alles. Jan Smit huwde iets aan de Amstel bij de Majore Brug.
met Gerda, Pin en Joel. Els en Jan liet elkaars. Els abortus.
Darna Jan met Helga.

Tot het einde van de oorlog. Gerda was toen in de war.
Valeriuskliniek. → In amersfoort drie maanden in
zon en schild.

van Rapport op Prinsenvinkje klein was font.
De orle fonte zoon sliep bij de onderschuijkers.

opgeschreven in Kinnaret voorjaar 1983

Gerda Loeff - van Maanen.

11.6.1922 Epe Gelderland

opleiding van de Werkplaats, IVO diploma gekregen
bij het uitbreken van de oorlog 1940.

Amsterdam - academie voor bekkende kunsten.

Eerste anti-duitse "daad" samen met Rommewald ^{demonstra-}
die door de stad ^{op 30 April 1942} gegaan met zelfgemaakte Jodensterren.

(Voor dat de ster gekregen moest worden) opgepakt door
N.S.B. agent, ~~hij~~ naar de gevangenis, gedreigd naar een
concentratiekamp te sturen in de Euterpestraat, 14 dagen
vast gezeten op de Amsterdamse weg. Wilden het Jodenlot ook
hun geven. Pimen Piet waren bang. Joop had vol vertrouwen
in hun. Bij de vrijlating ^{moest} toegeven nooit iets tegen de
Duitsers te doen. Gewoon zo geleefd leven tot Pim's boer
opgepakt voor de arbeidsdienst naar Vught samen met Pim naar
Joop Joop gebaarschuld - levensgevaarlijk - geen terug mogelijk.
14 dagen nadenken eerst. Na 14 dagen er bij.

Den Haag - woning boven N.B. Bress piepklein - opvang van
gevluchten uit Westerbok - (telefoon contact onderhouden.)

Herman Italiander, Paul Siegel, Ubi, Fritz Siegel gebracht
door Jan en Timus. Vies en vuil met veel lagen kleren
omdat geen bagage mogelijk was. Was met klein zeep niet voldoende.
Bleven korte tijd - tot 14 dagen - gingen dan door naar de
grens. Paul en Ubi door Gerda naar de grens gebracht. Geslagen
bij wildvreemde mensen op strategisch punt om weg te springen.
Het boek "gekregen van bog - met alle namen van gezochten personen.
Van Frans geleerd P.B. te versieren ^{geen P.B.'s}. Moesten altijd de nummers
gecontroleerd met het boek". Zegels er af ~~was~~ vingerdruk
er op - nieuwe lijn erover, bij de mensen nieuwe vingerdruk
nemen - zegel er over - nummer veranderen als nodig was.

... van vergiftiging bij
... de dood.

... ligh - in de
... met een karretje.
... land bij Els
... bij een Jood!
... met Joch
... verschillende sticht-
... de baan.

... figuren en Marseille
... in die door nog varen.

+ Verheven)
... van onze mielen
... (vrijen) veel Joodse

... van Gerda om

Daarna Amos's huis. In die tijd kwam Karel
(de vader) met een brief van loop naar vluchtplannen.
overleg met Grans en Jan. vertrouwen in Karel.
Plannen om meer onderduikers te nemen. Moest naar een
ander huis (Huis van de klein) (Prinses vinkenpoel).
Huis band N.S. Bar, door de telefoon gebruikt voor doorgeven
van codes.

Verhuisd naar Veenkade in Den Haag. Met hulp van Amos.
Twee nachten vervoerd naar Blijsselijk gevlucht.
Bij aankomst bij Tine met Amos, Heide, Brouse, Pim
Gerda zwanger - bleef thuis, Pim vroeger naar huis.
De hele zaak daarna opgepakt.

Bijzette bij ^(Kees en Tine) fam. Has met een kindje. Ondergedoken
Hans en Annetje Polak - Kupferschmidt met kindje Chaja (2)
Chaja = Liekeke ingeschreven als kind van fam. Has.

Hans Polak - communist, illegaal verteer Joodse uitstijg.
Gerda vervaalt werk.

Hans Polak opgepakt - Annetje, zie vrouw, vrijwillig meegegaan.
Hans gemarteld en gedood in Scheveningen, Annetje ^{naar Auschwitz}
dang gekomen.

Gerda zat te vervallen, volle p.d. in het laten vallen - toen ze
weg waren, gevlucht door achtertuin - door ander huis - op 5
adressen zijn ze gezocht - nergens gevonden, naar Huis van de Heide
bij fam. Vermeer - (contact met Frans) contact met de O.D.
^{Piet} Staat Verheven, leidend figuur bij de O.D., adres in Soest, bij
Poetje en Lyda (van Wed. str. 19). Poetje met bang uit vlucht
(aanvraag onderduikers). Pim en Gerda voortgaan met vervallen
Frans en Elly contact personen. Poetje goed Christen.
Gerda zwanger. Kees Joch Schloer - onderbaad van Gerda.

Vindje geboren by Postje - en dog geleefd - nieuwvergiftiging by Gerda. Na 5 dagen of eten uit - voor de onderduikers.

Te veel onderduikers tenslotte - gevaarlijk - in de hongerwinter legend naar Amsterdam met een karretje.

Besproken kwam al bezet. Tenslotte beland bij Els

(Loor Durlacher) [#] niet Joden ondergedoken by en dood!

Huis van de Amsel - door Jan laag huis met loel

Met de bevingding zenuw inwikking - verschillende vrich-
tingen - in 3 maanden weer op de been.

Na de bevingding met Frans naar Vieille Segure en Marseille
om papieren te stampelen voor chaloetien die daar nog waren.

(verloofde van Dolf = Joost Verhans)

Truitje van Liera babyhuis (kreekt - voor grote muizen

(Moffen-meiden die "arische" baby's kregen) Veel Joodse

kinderen (baby's) tussen deze "Arieke"

Ab Heylinck - door Frans les gegeven aan Gerda om
pb's te vervalsen.

Daar

(de ver

overleg

Planne

ander

Huis b

van c

Verhu

Twee w

Byaan

Gerda

De bel

Rijse

Hans

Chaja

Hans

Gerda

Hans

Hans

Gerda

Hans

Hans

Gerda

weg w

adress

by f

Staat

Postje

(abniss

Frans

Gerda

15-5-89

Lieve Mirjam

hoop tijd dat je wat van ons hoort.
 Ja we zijn nu 2 weken weer op ons stekkie
 maar onze gedachten zijn veel in Israël en
 vooral bij mijn liebaren, zoals jij.
 De foto die Effi maakte van on 3^{en} bij
 Joops monument 3 tinnen ik ook naar Gideon
 + 2 andere. Dére andere 2 laat je misschien
 een aan Gideon en Margot zien. (vaststellen is
 ook mogelijk). Nu heb ik zo veel kiefjes uit te
 roepen en te versturen, dat't een beetje chaos is
 naar Chaja en Mordechai 3 tinnen ik ook een
 paar aardige van hen sa men.

Jef je leeft wel zo thuis gevoeld bij
 jou. Wie me vandaag nog. En die 12^e mei
 was ook een heel fijne dag on dank 3 ons slom-
 3 lentig rock. Wat moest Chaja lachen!

Oven Gideon naak ik me nog. Hij
 zal niet meer alleen op reis kunnen vrees ik

En wanneer zal 't besef door dingen dat
hij ook niet meer moet chauffeur...

Maar het leest een zware taak. Moeilijk
te combineren met haar mooie werk...

Je zag ze hier, Miei savonds nog eens
(afgedrukt) de film over de fam. Frank?

Dere was riken onder teld hi?

Be langrijk maar moeilijk werk daan in
Lochmehagetaot (Schijf ik 't goed?)

Je las 't interview wat Chaja me afnam en
me wel een tean kostte. Maandert geeft niet.

De ware opeens heel dicht bij elkaar, Chajen ik.

Wat een verrukkelijk gezin is 'daar ook!

Alles kan, ook eten met in 19 en ter wijl het
levet is uitgevallen en 't water 't niet doot...

Ze zijn niet uit 't veld te slaan dat stel.

De laatste en heelke dagen.

Die hele maand is trouwens een geweldige tijd
voor ons geweest, logeren op 12 adressen.

Zo veel hartelijkheid en vriendschap onder vonden.
"Kom 't es terug halen!" zeggen, "wij Drenten!"

Daag lieverde. Tot ziens afzettingen
't Zal Elly de foto's laten zien!

Wees on helder door Genda

P.S. Aan Letty stuurde ik 't pas uitgekomen boek
van St. Deeksen over de vele Joden voor de oor-
log in Middel. Zeker ook van belang voor jullie
onderzoek. Ik koest 't maar 1 x om dat 't wat duur
is. 't Zal ook wel de poot dueren voor taan kenten
na D. en kunst 't gelezen hebben. Maar Letty
zal 't jou zeker doen trekomen.
Ik doe dan wat artikelen bij over St. Deeksen, die sties voor
het boek uitkwam. En over afgelopen 4 Miei.

lieve mijns

Wat was het gezellig bij jou he?

Ik vond dat Amerikaanse lekker zure, en lekker ontberen,
en het was een gezellige dag met Gideon he?

het is zoop westerseel woud vondt ik erg mooi,
en ik wou het altijd ^{willen} gezien hebben.

maar die sleutel drama vergeet ik nooit, maar dat wil
ik niet zo er over hebben.

dat uit eten was ook leuk he?

Ik schrijft ook aan anderen, hoe gezellig het ook was.
Ik hoop je weer eens te zien.

vele

groeten

van

Eefje

In Memoriam

Ze gaf veel liefde en kreeg veel liefde.

Verdrietig, maar met veel goede herinneringen, geven wij u kennis van het onverwacht overlijden van onze lieve

Eefje

Eva van Maanen

• 3 september 1951

† 30 oktober 1996

Gerda Loeff

Hester Essenberg- van Maanen

Herman Essenberg

Iwan, Fausto

Matthijs van Maanen

Marion van Maanen-Benningshof

Sofia, Thomas

Prinsenplein 22, Meppel.

Correspondentieadres:

Molenweg 68, 7971 BJ Havelte.

De crematieplechtigheid zal gehouden worden op dinsdag 5 november om 13.30 uur in de aula op de algemene begraafplaats, Zomerdijk 10a te Meppel. Indien u met ons van Eefje afscheid wilt nemen, wordt u verzocht om 13.20 uur aanwezig te zijn.

Na afloop van de plechtigheid is er gelegenheid tot condoleren.

Lieve Eefje,

We zijn allebei koningin geworden.

Jij bent er niet meer, ik nog wel.

Maar samen weten en wisten wij,
dat we dat nooit geworden waren
zonder de liefde van je moeder,

Lieve Eefje

Rust nu maar uit van je leven dat
je hebt opgebouwd,

Dank je wel
Eefje.

liefs
Curly.

Broer Matthijs, bij uitvaart Eefje, 5 november 1996

Lieve mensen, wat fijn dat jullie zijn gekomen om samen met ons, afscheid te nemen van Eefje.

Wat kan het toch anders lopen in het leven dan je zou verwachten. Net als je denkt: wat klinkt ze weer goed en wat is ze toch helder, ondanks alle ziekenhuissonderzoeken en het ingreepje aan haar neus, dan is ze er ineens niet meer.

Dan ook voel je hoeveel ze wel voor je betekende.

Ik denk dan ook weer terug aan mijn prieste herinneringen aan Eef. Hoe we als broertje en zusje ons over elkaar ontfermden. Eef die al zo vroeg zo zelfstandig en zo zelfverzekerd was en aan wiens hand ik in vol vertrouwen een bus instapte. En hoe boos ik me kon maken als ik het idee had dat kinderen haar kwetsten. Bij dat beeld voel ik dezelfde verontwaardiging van toen weer bij me opkomen.

Wat hebben we ook veel samen gespeeld en plezier gehad in die tijd. Eef was zo makkelijk op de kast te krijgen, maar ze kon ook zo heerlijk aanstekelijk lachen. Ik wist precies hoe ik haar kon laten lachen en daar heb ik later soms ook dankbaar gebruik van kunnen maken. Want ze had natuurlijk ook haar verdrietjes.

Maar toch heb ik de overtuiging dat Eefje een goed en rijk leven heeft gehad, met zo'n grote en hechte vriendenkring dat je er bijna jaloers op zou worden.

Maar welk mens staat er nou ook zo open om z'n vriendschap en liefde te geven als Eef dat deed. Ik ken niemand die daaraan kan tippen.

Gelukkig werd haar openheid en haar vriendschap ruimschoots beloond. Wat kon Eef genieten van de aandacht die ze kreeg van haar vrienden en haar familie en haar werkkring.

Wat genoot ze van het feest op haar werk in mei dit jaar, ter ere van haar 25-jarig jubileum. Ze was het middelpunt der belangstelling en dat vond Eef heerlijk. Ze had alle aandacht ook echt verdiend.

Ze was ook zo voldaan over haar verjaardag in september. Vijfenveertig werd ze en wij allen voelden dat als een grote en bijzondere prestatie. Ze heeft het ook fijn kunnen vieren met haar vrienden en met ons.

Heel velen hebben bijgedragen aan het geluk dat Eefje in haar leven heeft gekend. Ze heeft zoveel warmte en steun gekregen van zoveel lieve en behulpzame mensen, dat het ons altijd weer trof. Dat ze zonder mamma nooit zo'n volwaardig, zo'n zelfstandig en fijn leven had kunnen hebben, daar zal ieder het hartgrondig mee eens zijn.

Alles wat wij allen voor Eefje hebben kunnen doen was ze dubbel en dwars waard. We kregen er haar liefde voor terug en die zal ik altijd blijven voelen.

Meppel dinsdag 5 november 1996 13.30

Het is fijn dat we vanmiddag met zovelen zijn, daaraan voel je dat verbondenheid ver over grenzen van leven en dood reikt.

Gerda familie Essenberg familie van Maanen
verdere aanwezigen.

Vandaag nemen we samen met de naaste familie afscheid van
Eva van Maanen..... Eefje

Op de rouwkaart staat :
Ze gaf veel liefde en kreeg veel liefde
Deze paar woorden typeren haar ten voeten uit.

Omgaan met Eefje, was elke keer weer een warme ontmoeting.

Zo'n ontmoeting waarvan Aleida Hartstra schreef:

Een samengaan van wegen
Het delen van een lach
Gevoel er is kontakt.

Dan scheiden de wegen zich weer
Herinnering, ontmoeting en herinnering.
Kostbare kralen aan mijn levenssnoer.

Eefjes moeder, Gerda, heeft mij,
mijn naam is Ineke Land
gevraagd het leven van haar dochter te herdenken.

Het was moeilijk.
Woorden zijn een gebrekkig hulpmiddel
om gevoelens klank en kleur te geven.

Woorden laten zich niet mengen
zoals een palet met basiskleuren verf,
waaruit je de prachtigste tinten kunt samenstellen.

De gevoelens van hen die achterblijven
laten zich niet gemakkelijk in woorden omzetten.

De diepste gevoelens blijven in je besloten,
zoals de heetste tranen nooit de ogen bereiken.

Vrijdag hebben we gepraat over het leven van Eefje.

Tijdens het vertellen van Gerda en Matthijs dacht ik aan het gedicht dat Gerda ooit maakte tijdens een voorgesprek,
toen zij zelf een toespraak moest maken over iemand die overleden was.

Ik heb het gedicht enigszins aangepast.

*We zaten samen en praatten
over haar die gestorven was.
Ze hadden het niet in de gaten
dat vertellen 't verdriet wat genas.....*

*Zoals ze hun dochter en zus beschreven.....
zo levendig vrolijk en blij...
Er werd mij een beeld gegeven
als zat Eefje zelf erbij!*

*Ze mijmerden door en ik luisterde
't was al in tegenwoordige tijd.
Het was of Eefje mee fluisterde,
over 't frisse herdenken verblijd.*

*Zo moest je haar altijd bewaren
BLIJF horen haar hartelijke lach!
Dat doet het verdriet vast opklaren,
hoewel je best huilen mag.*

"IN MEMORIAM" EEFJE VAN MAANEN

Geboren op 3 september 1951 in Hilversum.
Kort na de geboorte bleek dat er veel mis was.
Ziekte liep als een rode draad door haar leven.
Soms waren er drie ziektes tegelijk.

Maar met een enorme wilskracht
en de nooit aflatende zorg en steun van haar moeder
overwon Eefje vele hindernissen en obstakels op haar levensweg.

Eefje was in haar kleuterjaren een heerlijk kind dat graag met poppen speelde.

Nadat doofheid ontdekt was kreeg ze spraaklessen die ze heel fijn vond.
Na een jaar Montessorionderwijs werd zij op de BLO school geplaatst.

Ze had het daar bijzonder naar haar zin, ontwikkelde zich goed en leerde er veel.

Verdriet was er ook in die tijd, maar dat kwam vooral van de buitenwereld.
Het staren en scheiden was heel naar.

Hester en Matthijs beschermden en verdedigden haar zoveel mogelijk, maar ook voor hen moet het vaak moeilijk en verdrietig zijn geweest.

Na haar schooltijd kreeg Eefje werk op een beschutte werkplaats.
Fijn werk, maar de dagen waren te lang, het was te vermoeiend.

Na een gesprek met de arts kon ze halve dagen gaan werken.

In het gezinsvervangend huis waar ze een poosje was voelde ze zich niet thuis.

Een eigen huis, een eigen plekje, dat was het helemaal voor Eefje.

In Meppel, in de Emmastraat woonde ze 12 jaar lang naast haar moeder.

Eefje genoot van haar zo moeizaam bevochten zelfstandigheid.
Haar eigen huishouding betekende alles voor haar, ze was daar heel goed in.

Ze kon het zichzelf ook heel gezellig maken, glaasje wijn, kaarsje, lekker eten,
want koken kon ze bijzonder goed.
Ze deed het met veel plezier.

Moeder en dochter aten regelmatig bij elkaar.

Naar leuke dingen werd reikhalzend uitgekeken, feesten, haar jubileum bijvoorbeeld, dat groots gevierd is. Maar ook sinterklaas, kerstmis, uitstapjes en vakanties met haar moeder.

Zelfs uitstapjes alleen.
Want ook dat mocht ze graag doen,
bijvoorbeeld met de trein naar Den Haag of Terneuzen.

Bang was ze niet, want zei ze :
"Ik heb een hollands mond en ik kan vragen".

Nooit heeft Eefje last gehad van een minderwaardigheidscomplex.

De zekerheid dat haar moeder altijd op de achtergrond was vertrouwen in haar stelde, maakte dat ze zich bijzonder zelfstandig voelde.

De band was hecht en heel bijzonder,

Gerda heeft haar altijd gestimuleerd, begeleid waar nodig was en op z'n tijd opgemonterd.

Ook als er ongelukkige liefdes waren.

Voor Gerda was de toekomst van Eefje een grote zorg.
Wat moest Eef als zij er eens niet meer zou zijn?
Dat was een reële vraag.

Gerda verhuisde naar Havelte om zo de zelfstandigheid van Eefje te vergroten.
Eefje zelf verhuisde vorig jaar naar het Prinsenveld.
Ze was heel trots op haar flatje.

Toch was ze een poos zo overspannen,
dat jullie toen al vreesden dat het niet goed zou gaan.

Op de werkplaats, waar ze reddingsvesten maakte, kon ze steeds minder, ze verouderde snel en was vaak wat verward.

Steeds vaker sliep ze even in .

Gerda hield wat strenger haar gezondheid in de gaten.

Vorige week maandag moest Eefje een lichte operatie aan haar neus ondergaan.

Dinsdag is ze mee naar Havelte gegaan, het was een gezellige dag.
Er werden spelletjes gedaan, want dat vond ze heerlijk.

Ze hield van Rummy Cup, zoals ze ook graag patience speelde, waarbij regelmatig gesmokkeld werd, ze had dan de grootste lol.

Gerda had afgesproken om donderdag bij haar langs te gaan, maar omdat Eefje eerst nog moest "fitnessen" belde ze eerst.

Een paar maal, maar er was geen gehoor. Om 5 -uur was Gerda in Meppel.

Voor het eerst werd de huissleutel gebruikt om naar binnen te gaan. De angst moet groot geweest zijn, de schok nog veel groter.

Eefje moet overleden zijn aan een acute hartstilstand terwijl ze aan het eten was.

Voor Eefje een milde dood, waar ze weinig van gemerkt kan hebben.

Voor hen die achterblijven was er naast de schok intens verdriet.
Niemand was op zo'n snel einde voorbereid.
Er was geen gelegenheid om afscheid te nemen.

Er blijven nu alleen nog maar dierbare herinneringen.

Herinneringen aan een lieve vrouw,
die een enorme portie bagage te dragen heeft gekregen op haar levensreis.

Op haar reis door het leven was ze nooit alleen,
ze werd vergezeld door haar moeder, broer en zus en door vele vele andere zorgzame mensen.

Vele moeilijkheden heeft zij moeten overwinnen,
vele beperkingen moest zij accepteren.
Dat ging niet altijd even makkelijk,
maar zij leerde dat accepteren MOEST.

Er waren de hoorapparaten, neus-en oogdruppels, ze was hart-en longpatiënt.
Er waren ziekenhuis opnamen, ook daar schikte ze zich in.
Ze kon er goed zijn en de voortdurende verzorging en aandacht vond ze heerlijk.

De laatste tijd werd de luchttoevoer geregeld door de CPAP, een apparaat dat ze overal mee naar toe moest nemen om 's nachts op te zetten.

De "luchtzusters" zoals jullie hen noemden kwamen Eefje 1x in de maand begeleiden .

Ook het gebruik van de CPAP accepteerde zij.

Ondanks alle beperkingen bouwde zij een eigen leven op.
Ze had haar vaste uitjes op vaste dagen.
Het eetcafé bijvoorbeeld, waar ze graag kwam.

Er was een brede belangstelling en ze wou overal graag bij horen.
Er waren hobby's waaronder schilderen, ze deed dit niet onverdienstelijk .

Ooit woonde ze een avond van de christelijke vrouwenbond bij.
Eefje bad mee, maar keek stiekum rond en zei later tegen haar moeder
"God was er niet".

Eeje was overal heel geliefd.

Ze hechtte aan vriendschappen, deze waren kostbaar voor haar en ze was er blij mee. Er waren vele dierbare mensen om haar heen.

Ze riep vertederend op en straalde warmte uit.

Dat heeft automatisch een wisselwerking en van vele kanten straalde dan ook warmte naar haar terug.

Na de oogoperatie van haar moeder draaiden de rollen enigszins om.

Eefje was nu de begeleider van haar moeder en vond dat prachtig.

Ze hielp haar moeder dingen herinneren, want ze had een geheugen als een computer. Dat was onvoorstelbaar.

Zoals het ook nog onvoorstelbaar is dat er zo plotseling een einde is gekomen aan een betrekkelijk jong mensenleven.

Alsof de knop van het licht was omgedraaid.

Een leven dat zo abrupt wordt afgebroken, daar kunnen wij niet mee uit de voeten. Je blijft achter met zoveel vragen.

Waarom mag de een in goede gezondheid heel oud worden en waarom moeten anderen zo'n lijdensweg doorstaan en op jonge leeftijd sterven.

Wat is de zin van ons bestaan hier op aarde ?

Op al onze vragen zal niemand ons ooit pasklare antwoorden kunnen geven.

De zin van het leven zit in de mens zelf.

Elk leven heeft zin.

Elk leven draagt bij tot een harmonie, verspreidt warmte.

Zonder die warmte kunnen wij niet leven.

Denk maar eens aan de warmte die Eefje uitstraalde naar haar omgeving.

Na haar overlijden was er de warmte van het meeleven met haar familie door vele mensen.

Te weten dat je niet alleen staat in je verdriet maakt je sterker.

Zo kan een in onze ogen zinloze dood op een bepaalde manier zin hebben. Het doet ons beseffen dat we elkaar als mens nodig hebben.

Eefje is er niet meer, ze kan niet meer in jullie warmte delen.

Toch is geweest zijn nog steeds een vorm van zijn.

Zij is een kostbaar deel van jullie verleden geworden en zij zal door de persoonlijkheid die zij geweest is in vele harten voortleven.

Ik ben mij er van bewust dat veel ongezegd is gebleven.

Maar ik hoop oprecht dat u straks en later mijn verhaal aanvult en dat er vele dierbare herinneringen opgehaald zullen worden die Eefje levend houden.

Ik wil besluiten met een kort gedicht

Er zal weer ieder jaar een nieuwe lente komen
ook na een afscheid, na een laatste groet
En iedere lente is een stukje verder leven
hoe lang, waarheen, dat weet geen mens
maar als je dankbaar bent voor hetgeen je is gegeven
dan kom je met een glimlach aan de grens.

Uitvaart van Eefje 5 november 1996

Dag lieve mensen,
Als laatste (moeder van Eefje) wil ik wat gedachten aan jullie kwijt.

Door de diepste diepten
zul je moeten gaan
om uit te vinden
wat het heeft gedaan:

droefheid, grote droefheid...
het altijd missen
van dit lief wezen.

Laat maar vloeien
al die tranen, een rivier van tranen
naar de zee.

Soms kan je ze delen, die tranen
en vloeien ze samen
in het eindeloze...

De liefde is zo overweldigend,
de liefde van een kind.
Dat ongrijpbare
je wilt het vasthouden!

Het samen delen van verdriet...
Dat is een uitvaart.

Eefjes leven is afgesloten nadat ze trots en blij met de collega's en de leiding van de werkplaats, haar familie en een paar vrienden, haar 25-jarig jubileum heeft gevierd en daarna, 3 september haar 45-ste verjaardag. Hoogtepunten in haar leven!

Wat heeft ze genoten van het helemaal in de belangstelling staan en verwend te worden met cadeaux en bloemen, het gulle gastvrouw zijn in haar eigen flatje..

Voor ons, plotseling, ging haar kaarsje uit. Haar hartje stopte.

Mijn kinderen en ingewijden wisten dat het niet zo heel lang zou kunnen branden. Je wilt het niet... maar eigenlijk zou je elke dag aan het einde moeten denken, wil je lief en goed genoeg voor elkaar zijn...

Eefje hield er wel rekening mee dat ze mij eens zou moeten missen. Vaak zei ze: "tussen ons zal nooit iets komen, hè Mami!"

Wat mij betreft en veel ouders van gehandicapte kinderen...

Het verzorgen van je kind is niet het moeilijkste, maar het van je áf opvoeden, het loslaten van je kind, het uit de verte begeleiden, dat vergt het meeste van je, hoe je ook moet vertrouwen op anderen.

Bij velen in deze aula komt in zo'n uur van meeleven ook versterkt eigen pijn naar boven.

Ik wou jullie zeggen dat juist nu, nu ik mijn eigen verlies zo diep beleef, ik ook beseft ervan heb dat ik lang niet de éénige ben die een groot verlies met zich meedraagt. Het is niet een troost... wel iets van niet alleen zijn!

Ieder van jullie heeft een beeld van Eefje in zich. Sommigen zullen mij hierover vertellen. Dat komt dan in mijn schatklid, die op een kier blijft staan. Ik kreeg deze dagen al zo veel oprechte verwarmende uitingen ...!

Niet alleen van mijn kinderen, maar ook van andere mij erg dierbaren ontving ik zo onvoorstelbaar veel warmte! Die warmte hou ik vast en ik hoop ervan mee te geven als ik in mezelf echte vrede heb kunnen vinden!

Eigenlijk móet ik om veel redenen dankbaar zijn dat Eefje niet meer leeft. Ik weet het!

Ik noem maar: geen eindeloze onderzoeken meer in het ziekenhuis in Groningen en Meppel. Geen moeilijke beslissingen meer te hoeven nemen voor levensreddende operaties. Niet meer Eefje zien sjouwen met haar luchtdrukapparaat op een karretje, wat ze altijd mee moest nemen al was 't maar voor een nacht. Ze zou er haar verdere leven niet van verlost zijn. Ik hoef niet meer me in te zetten om van alle ziekenhuisonderzoeken iets feestelijks te maken door er na te márkten, iets te kopen en gezellig samen ergens iets te nuttigen. In de trein terug uit Groningen sliep ze in...

Ik hoef geen zorgen van Eef meer weg te lachen. Ik hoef haar niet meer te wijzen op het feit hoe'n geluk het is om in déze tijd te leven... een tijd waarin álle middelen ter beschikking staan om mankementjes op te heffen, zoals gehoorapparaten, goede brillen, steunzolen, luchtdrukapparaten, zodat je wat je ook hebt je altijd redden kunt! Heus gretig kon ze het soms beamen, want ze kon nu immers toch altijd fijn meedoen!

Ja, er was zoveel waar ze blij mee was en waar ze van genoot! Haar trots op haar zelfstandigheid stak ze niet onder stoelen of banken: Wat ze niet alles toch maar kon: wérk afleveren, als werkende zelfverdienende vrouw (en met reddingsvesten maken kon ze best mensen gered hebben!) En daarbij toch maar zelf haar eigen huishouding doen, voor haar poes zorgen, soms een baby van een vriendin de fles geven, verluieren van haar nichtje...

De laatste tijd kreeg ze steeds meer het beseft dat moeder toch wel oud was en ook wel aan véél herinnerd moest worden, waarvoor ze me dan ook opbelde. Waar moet ik nu al die dingen zoeken die ik kwijtraak en zij altijd na systematisch zoeken vond? 'Welke hand wil je hebben?'... Daar wás het!

Haar zelfrespect liet haar niet in de steek, hoe afhankelijk ze ook was van de bemoeiende hartelijkheid van anderen, van jullie!

Eef genoot van haar feesten, van het samen zijn met de vrienden in het eetcafé, met 't meedoen met de mensen van de Emmastraatvereniging, al woonde ze niet meer in haar lieve huisje in de Emmastraat (14 jaar).

Leuke avonden, dit jaar: met een groepje van het Eetcafé rondzwieren in Meppel op Meppeldagen.

Fijn vond ze het om bezoekjes bij vrienden af te leggen en om fijne mensen thuis gastvrij te ontvangen.

En daar was de Trebokama...! Het zwemmen samen en ... heel belangrijk elk jaar de vierdaagse wandeltochten meedoen, waarvan ze de bewijzen zuinig bewaarde, evenals die van het klootschieten met de club. In haar eentje ging ze fitnessen in de sportschool, met plezier. Trouw ging ze met lieve oudere vriendinnen naar de avonden van de Christelijke vrouwenbond, waar jaarlijks ook een fijn uitje aan vastzat.

Op reizen was ze dol en ze is dan ook in veel landen geweest, zelfs met mij in Israël. Ook korte verblijven met mij op mooie plekjes in ons land vond ze een feest, om niet te spreken van logeerpartijtjes bij haar heel dierbaren. Ze vond haar weg wel met de trein, regelde alles zelf met overstappen enz. Verjaardagen hield ze bij en nieuwjaarskaarten verstuurde en ontving ze bij tientallen.

Eefje had dan wel niet zo'n lang, maar wel een rijk leven. Vooral door haar houden van mensen!

Wij, de naaste familie... Wij hadden Eefje niet alleen..... bij velen had ze een eigen plekje in het hart... een heel eigen plekje. Dat plekje zullen jullie bewaren en soms ook koesteren.

In mijn groot verdriet voel ik me door jullie aanwezigheid niet eenzaam. Ik denk nu: na zoveel warmte te hebben ontvangen hoéfte Eefje echt niet meer... ik zeg dit omdat ze, met de vele lichamelijke handicaps die ze had, in een stadium van versnelde veroudering was gekomen, zoals de dokter constateerde. Eefje hoeft, nu haar hartje het opgaat, niet de lasten van het verouderen te dragen, hier ook niet het beseft van krijgen. Ondanks ook veel gemis is Eefje toch heel gelukkig geweest.

Mijn kinderen en kleinkinderen, die hier gelukkig ook bij zijn, zijn jullie evenals ik dankbaar dat jullie gekomen zijn om afscheid van Eefje te nemen.

Juli 1987 Gerda Loeff + Wil Waterman
65 jaar.

July 1987 Shide Lauff + Wil Waterhouse
65 jaar -

Ghetto Fighters' House

1923. Linda met twee dochters en kleinkind.
in Nederland

143/34/2-3

Ghetto Fighters' House

Ghetto Fighters' House

Ghetto Fighters' House

Vertical Ther wilds dent in
Suda Coast- 1972?/1977.

10.79

— J —

10.79

— J —